

Číslo: 6114/2021-2022

SPRÁVA
o výsledkoch školskej inšpekcie
vykonanej v dňoch od 20. 04. 2022 do 22. 04. 2022

Názov kontrolovaného subjektu	
Základná škola, Ul. Dr. Janského č. 2, Žiar nad Hronom	
Zriaďovateľ	Mesto Žiar nad Hronom

Vedúci zamestnanci kontrolovaného subjektu:

Mgr. Marek Baláž, riaditeľ školy

Mgr. Oľga Berkešová, zástupkyňa riaditeľky školy

Mgr. Viera Rešovská, zástupkyňa riaditeľky školy

V súlade s poverením na **tematickú** inšpekciu č. 6114/2021-2022 zo dňa 11. 04. 2022
inšpekciu vykonali:

Mgr. Gabriela Fuňáková, školská inšpektorka, ŠIC Banská
Bystrica

Mgr. Dagmar Záborská, školská inšpektorka, ŠIC Banská Bystrica
.....

1 PREDMET ŠKOLSKEJ INŠPEKČIE

Práca pedagogického asistenta so žiakmi so zdravotným znevýhodnením

1.1 ZÁKLADNÉ ÚDAJE

Tematická inšpekcia bola vykonaná v štátnej plnoorganizovanej mestskej základnej škole (ZŠ) s vyučovacím jazykom slovenským. V čase konania inšpekcie bolo z celkového počtu 386 žiakov (na prvom stupni v 8 triedach 158, na druhom stupni v 10 triedach 228) vzdelávaných 43 žiakov so ŠVVP. Z nich sa vzdelávalo formou školskej integrácie 30 žiakov so zdravotným znevýhodnením (ZZ). Výchovno-vzdelávací proces zabezpečovalo 28 učiteľov.

V škole pôsobil školský špeciálny pedagóg (na 100% pracovný úväzok), školský psychológ (na 100% pracovný úväzok) a 6 pedagogickí asistenti (PA), každý na 100% úväzok. Štyria PA pre žiakov so ZZ boli financovaní z nenormatívnych finančných prostriedkov, dvaja PA boli financovaní z európskych štrukturálnych a investičných fondov (EŠIF), z národného projektu Pomáhajúce profesie v edukácii detí a žiakov II. Riaditeľ školy v rozhovore uviedol, že PA financovaní z EŠIF primárne pracovali so žiakmi zo sociálne znevýhodneného prostredia (SZP), ale poskytovali asistenciu i žiakom so ZZ.

Podľa vyjadrenia riaditeľa školy bol počet PA nepostačujúci. Na základe odporúčaní zariadení poradenstva¹ a prevencie požadovali finančné prostriedky na osobné náklady pre 17 PA.

Formou školskej integrácie sa na **1. stupni** vzdelávalo 10 žiakov so ZZ. PA poskytovali asistenciu 2 žiakom v 1. ročníku, a to žiakovi chorému a zdravotne oslabenému (CHZO) a s mentálnym postihnutím (MP), v 2. ročníku žiakovi s poruchami aktivity a pozornosti (PAaP), v 3. ročníku 4 žiakom s PAaP a CHZO a vo 4. ročníku 3 žiakom s PAaP a narušenou komunikačnou schopnosťou (NKS).

Na **2. stupni** ZŠ bolo vzdelávaných 20 individuálne začlenených žiakov so ZZ. PA pomáhali pri prekonávaní bariér 11. V 5. ročníku 3 žiakom s vývinovými poruchami učenia (VPU), s PAaP a s viacnásobným postihnutím (VP), v 6. ročníku 2 žiakom s VPU a VP, v 7. ročníku 2 žiakom s PAaP a s autizmom alebo inými pervazívnymi vývinovými poruchami (AUT), v 8. ročníku 2 žiakom s VPU a v 9. ročníku 2 žiakom CHZO. Žiaden z individuálne začlenených žiakov nepochádzal zo sociálne znevýhodneného prostredia ani z marginalizovanej rómskej komunity.

1.2 ZISTENIA A ICH HODNOTENIE

Zistenia z analýzy dokumentácie

Analýzou predloženej dokumentácie, riadených rozhovorov a hospitácií školskej inšpekcie sa potvrdilo, že svoju činnosť PA vykonávali v súlade s písomne vypracovanou **náplňou práce**. Jej obsahom boli povinnosti pedagogického zamestnanca vyplývajúce zo Zákonníka práce, zo Zákona o pedagogických a odborných zamestnancoch a tiež popis ďalších povinností súvisiacich s ich pracovným zaradením². Súčasťou personálnej agendy bol **osobný plán** ich činnosti. Na jeho základe **vo výchovno-vzdelávacom procese** poskytovali asistenciu konkrétnym žiakom so ZZ v kmeňovej triede pod vedením učiteľa, boli nápomocní pri objasňovaní zadaní úloh a pri orientácii v učebnici i v pracovnom zošite, vykonávali dohľad nad spracovaním poznámok k učivu, podieľali sa na korekcii pravopisných chýb pri písaní, pomáhali žiakom pri využívaní vopred pripravených učebných pomôcok a pri zaznamenávaní domácich úloh. Svojím prístupom uľahčovali adaptáciu žiakov na prostredie školy a pomáhali im pri prekonávaní bariér, ktoré boli dôsledkom ich ZZ. Opakovane vysvetľovali učivo, podporovali žiakov v koncentrácii, povzbudzovali ich k činnosti, pričom rešpektovali ich pracovné tempo. Žiakov formatívne hodnotili a chválili, viedli ich k sebareflexii a k efektívnemu využívaniu najmä špeciálnych učebných pomôcok, sporadicky kompenzačných pomôcok, ktorých využitie vzhľadom na učivo a vedomosti žiakov so ZZ nebolo zväčša na sledovaných hodinách potrebné. Podieľali sa na vytváraní pozitívnej klímy v triede a vykonávali pedagogický dozor počas prestávok zameraný na žiakov so ZZ. Uvedené prístupy potvrdili aj osobné rozhovory s učiteľmi a zistenia z priameho pozorovania činnosti PA vo vyučovacom procese počas inšpekčnej činnosti. **V mimovyučovacom čase** organizovali

¹ Súkromné centrum špeciálno-pedagogického poradenstva v Kremnici; Centrum pedagogicko-psychologického poradenstva a prevencie v Žiari nad Hronom

² Bezprostredná spolupráca asistenta s učiteľom v triede a spolupráca s ostatnými pedagogickými zamestnancami školy; podieľanie sa na utváraní podmienok nevyhnutných na prekonávanie jazykových, zdravotných a sociálnych bariér žiakov a pri zabezpečovaní výchovno-vzdelávacieho procesu; podieľanie sa na organizovaní otvorených vyučovacích hodín pre rodičov žiakov; pomoc pri tvorbe a príprave učebných pomôcok; doučovanie a pomoc žiakom so zdravotnými, jazykovými a sociálnymi bariérami pri vypracovaní domácich úloh.

a napomáhali pri realizácii voľnočasových aktivít školy. V rámci **spolupráce so zákonnými zástupcami** žiakov poskytovali, v prípade záujmu, konzultácie o výchovno-vzdelávacích výsledkoch žiakov, o ich zdravotnom stave, o prípadných zmenách v správaní. Ich činnosti zamerané na **rozvoj učebného potenciálu žiakov** hodnotili učitelia ako efektívne vo fáze prípravnej, realizačnej a reflexívnej.

Súčasťou plánu činnosti bol i **osobný plán vzdelávania** zameraný na rozvíjanie ich profesijných kompetencií. PA financovaní z EŠIF štvrtročne predkladali **správy o činnosti pedagogického asistenta**. Ich súčasťou boli prílohy (napr. príprava učebných materiálov) preukazujúce konkrétne aktivity vo výchovno-vzdelávacom procese i v rámci mimoškolskej činnosti v popoludňajších hodinách najmä doučovaním žiakov so ZZ i SZP.

Poradenské zariadenia vo svojich odporúčaní uviedli, že pre **11** žiakov je prítomnosť PA nevyhnutná počas celého vyučovania. Pre **1** odporúčalo poradenské zariadenie PA na 75% pre vyučovacie predmety slovenský jazyk a literatúra, cudzí jazyk a matematika, pre **7**, na vyučovacie predmety podľa potreby, odporúčalo poradenské zariadenie PA na 50% z celkového týždenného počtu vyučovacích hodín a **2** žiakom bol PA odporúčaný na 30% bez bližšieho určenia vyučovacích predmetov. Zo záverov špeciálnopedagogických správ vyplynulo, že ostatným **9** žiakom so ZZ nebol PA odporúčaný. Uvedených žiakov odporúčali evidovať ako individuálne začlenených žiakov so ŠVVP a vzdelávať ich podľa IVP ako jedného z účinných nástrojov na integráciu žiaka so ZZ a ako najvhodnejšej formy ich edukácie. Škola žiakom v zmysle odporúčaní poradenských zariadení zabezpečila kompenzačné pomôcky a špeciálne učebné pomôcky (matematické a gramatické tabuľky s vybranými slovami, gramatickými poučkami, schematickými zápismi učiva, dyslektické tabuľky s farebným rozlíšením tvrdých a mäkkých spoluhlások, Pravidlá slovenského pravopisu, Logico PICCOLO, čítacie okienka, obrázkový materiál, nápovedné kartičky na ďalšie vyučovacie predmety (napr. na premenu jednotiek a pod.), kalkulačky, mapy, učebnice a pracovné zošity pre špeciálne základné školy a pod.).

Podľa riaditeľom školy určeného rozvrhu hodín a v zmysle odporúčaní zariadení poradenstva a prevencie poskytovali asistenciu **21** individuálne začleneným žiakom so ZZ.

S cieľom posúdenia priebehu procesu školskej integrácie, výchovno-vzdelávacích výsledkov žiakov so ZZ a následne zabezpečenia flexibilnej reakcie na ich aktuálne potreby organizovala školská špeciálna pedagogička na konci hodnotiacich období, resp. podľa individuálnej potreby žiakov, konzíliá. Zúčastňovali sa ich člen vedenia školy, triedna učiteľka, výchovný poradca, zákonní zástupcovia žiaka i zástupcovia príslušného poradenského zariadenia. V zmysle záverov stretnutí boli podmienky výchovno-vzdelávacieho procesu žiakov upravované na ich aktuálne potreby.

Z rozhovoru s riaditeľom školy, školskou špeciálnou pedagogičkou, učiteľmi a PA vyplynulo, že v snahe vytvárať žiakom so ZZ čo najvhodnejšie podmienky pre napĺňanie ich potenciálu dbali na to, aby intervenčná činnosť PA korelovala s druhom a stupňom zdravotného znevýhodnenia žiakov a sledovala ich aktuálne potreby, PA spravidla poskytovali asistenciu jednému žiakovi viac rokov, čím sa napĺňala u žiakov so ZZ potreba pocitu dôvery a bezpečia v školskom prostredí.

Pedagogická dokumentácia začlenených žiakov so ŠVVP bola vedená v súlade s príslušnými právnymi predpismi. Každému žiakovi bol vyplnený návrh na vzdelávanie žiaka so ŠVVP do ZŠ na predpísanom tlačive, ktorého súčasťou boli správy z diagnostických a rediagnostických vyšetrení (špeciálnopedagogického a psychologického vyšetrenia) a individuálny vzdelávací program (IVP). Zákonní zástupcovia preukázateľne požiadali o zmenu formy výchovy

a vzdelávania svojich detí riaditeľa školy, ktorý ich samostatným informovaným súhlasom poučil o výhodách a nevýhodách uvedenej formy edukácie.

S cieľom zefektívniť a saturovať potreby začlenených žiakov a nastaviť im podporné opatrenia škola vypracovala, v súlade s odporúčaniami poradenských zariadení³, **individuálne vzdelávacie programy (IVP)**. Svojím obsahom odrážali jedinečnosť potrieb každého žiaka. Ich analýzou bolo zistené, že obsahovali základné informácie o žiakovi, závery psychologických a špeciálnopedagogických vyšetrení, popis vplyvu diagnózy žiakov na proces ich výchovy a vzdelávania, obsah vzdelávania, prípadne špecifiká modifikácie učebných osnov a učebných plánov (žiačka s mentálnym postihnutím), spôsoby hodnotenia a klasifikácie. V IVP bola špecifikovaná organizácia výchovno-vzdelávacieho procesu, zabezpečenie učebných pomôcok (špeciálne, kompenzačné a upravené učebné materiály, školské potreby), špecifiká úpravy triedy, aplikácia špeciálnych vzdelávacích postupov vo všeobecnosti na vyučovaní i konkrétne, pre jednotlivé vyučovacie predmety. IVP obsahoval tiež ciele výchovy a vzdelávania žiaka rozpracované na dlhodobé a ďalšie ciele pre konkrétne vyučovacie predmety, popisoval zabezpečenie servisu odborníkov i popis spolupráce s rodičmi. Dokument bol pravidelne v závere školského roka vyhodnocovaný a v prípade zmien zdravotného stavu a z neho vyplývajúcich iných potrieb žiakov i aktualizovaný. Na jeho tvorbe sa podieľala školská špeciálna pedagogička v spolupráci s triednym učiteľom a s obsahom boli oboznámení zákonní zástupcovia žiakov, riaditeľ školy i ostatní vyučujúci, čo preukázateľne potvrdili svojím podpisom.

Zo zápisníc z rokovaní pedagogickej rady (27. 08. 2020, 26. 08. 2021 a 10. 11. 2021) vyplynulo, že návrhy na vzdelávanie a **zmena formy edukácie** žiakov so ŠVVP boli prerokované. Školská špeciálna pedagogička priebežne informovala členov poradného orgánu o priebehu špeciálnopedagogickej starostlivosti o žiakov so ZZ a usmerňovala ich odporúčaniami a metodickými materiálmi týkajúcimi sa problematiky edukácie žiakov so ŠVVP. PA poskytujúci pomoc a asistenciu žiakom so ZZ na 1. stupni ZŠ neboli členmi poradného orgánu riaditeľa školy (MZ).

Zistenia z riadeného rozhovoru s PA

Riadené rozhovory boli zrealizované s 5 zo 6 PA, 1 PA bola PN. Všetci vyjadrili, že sú vnímaní ako **rovnocenní členovia** pedagogického zboru. Pravidelne sa zúčastňovali na zasadnutiach pedagogických rád a na pracovných poradách. Na uvedených rokovaníach i v každodennej práci mali možnosť sa aktívne zapájať do diskusií s cieľom poskytnúť spätnú väzbu a navrhovať spôsoby možného zlepšenia výchovno-vzdelávacích výsledkov žiakov so ZZ, čo v rozhovoroch potvrdili vyučujúci i vedenie školy.

PA vnímali pozitívny vplyv svojej práce v podieľaní sa na prekonávaní jazykových (40%), zdravotných (80%), sociálnych (80%), kultúrnych (20%), priestorových (20%) a informačných (80%) bariér žiakov so ZZ. Pozitívne hodnotili svoj prínos pri overovaní pochopenia učiva a zadaní úloh, pri prípadnom transformovaní učiva do podoby, ktorá bola žiakom

³ Napr. uprednostňovať preverovanie vedomostí ústnou formou pred písomnou skúškou, dozeráť na to, aby si žiak diktoval čo píše, pri prepise a odpise kombinovať prepis s dopĺňovačkami, redukovať množstvo prepisovaného textu, rešpektovať pomalšie tempo žiaka, nevypracované úlohy nehodnotiť ako nesprávne, tolerovať slabikované čítanie, pri písaní dovoliť žiakovi písať znamienka okamžite aj keď sa poruší zásada plynulého písania, diktát si pred písaním najprv precvičiť, chyby opravovať zeleným perom, pri cudzom jazyku sa zamerať na správnu výslovnosť, nežiadať doslovné preklady, nežiadať od žiaka presné osvojenie a používanie gramatických pravidiel, pri výučbe využívať jednoduché básničky, pesničky, tolerovať horšiu grafickú úpravu v zošite, častejšie využívať názor, priebežne overovať pochopenie učiva zadaním úloh a pod.

zrozumiteľná, pri kontrole správnosti riešenia úloh, pri zvyšovaní koncentrácie a samostatnosti žiakov a pri zabezpečovaní pocitu istoty a bezpečia žiakov so ZZ v školskom prostredí, čo bolo pozorované aj počas hospitácií v čase inšpekčnej činnosti. Kladne hodnotili svoj prínos pri poskytovaní spätnej väzby o práci žiaka a pri práci s kompenzačnými a špeciálnymi učebnými pomôckami, čo sa zhodovalo s vyjadreniami učiteľov. Len čiastočne plnili funkciu sprostredkovateľov medzi školou a zákonnými zástupcami žiakov. Podľa ich vyjadrení (100%), s rodičmi spravidla komunikovali triedni učitelia.

Z kontroly dokladov o vzdelaní vyplynulo, že kvalifikačné predpoklady spĺňali všetci 6 PA. V oblasti osobného rozvoja všetci absolvovali adaptačné vzdelávanie. Problematikou práce s integrovanými žiakmi sa zaoberali na pravidelných stretnutiach (jedenkrát štvrtročne) so školskou špeciálnou pedagogičkou, ktorá ich prácu metodicky koordinovala, usmerňovala a viedla⁴, a školskou psychologičkou. Stretnutia boli realizované so zámerom prerokovania postupov uplatňovaných v edukačnom procese žiakov so ZZ. Školská špeciálna pedagogička im odporúčala účasť na **webinároch** a poskytovala im metodické materiály a odbornú literatúru zameranú na prácu so žiakmi so ŠVVP⁵. Vzdelávania organizované akreditovanými inštitúciami neabsolvovali a absentovala u nich vedomosť, ktoré inštitúcie tieto vzdelávania realizujú.

Zistenia z priameho pozorovania v triede pri práci PA so žiakmi so ZZ

Činnosť PA bola pozorovaná na 15 vyučovacích hodinách (8 vyučovacích hodín na 1. stupni vo vyučovacom predmete slovenský jazyk a literatúra, matematika a prírodoveda, 7 na 2. stupni v predmetoch slovenský jazyk a literatúra a matematika).

Na sledovaných hodinách pracoval PA so skupinou žiakov so ZZ (33,3%), s jedným žiakom so ZZ (59,9%) v triede, v jednom prípade s jedným žiakom so ZZ mimo kmeňovej triedy (6,6%).

V 1. ročníku sa s pomocou a povzbudením PA zapojila integrovaná žiačka s mentálnym postihnutím (MP) do rannej komunity a spoločne s intaktnými spolužiakmi delila slová na slabiky. Pod vedením PA individuálne čítala zo šlabikára, v rámci relaxačnej chvíľky z plastelíny modelovala koláčiky, odtlačala do nej číslice, čím si precvičovala jemnú motoriku a zároveň si opakovala tvary a farby. PA akceptovala pomalšie pracovné tempo žiačky, chyby okamžite taktne a trpezlivo korigovala, za každý úspech si spolu zatlieskali. Žiačka na základe vybudovanej dôvery pracovala s PA s radosťou a tešila sa z každého úspechu. S pomocou PA si do slovníčka zaznačila domácu úlohu. Striedanie činností pozitívne ovplyvnilo jej pozornosť, dosahované učebné výsledky a eliminovalo rýchlejšiu unaviteľnosť. V matematike žiačka

⁴ Zo zápisníc (26. 08. 2021, 26. 11. 2021, 31.01.2022) vyplynulo, že sa na stretnutiach venovali analýzám diagnostických správ žiakov, analýzám IVP a z nich vyplývajúcich potrieb individuálne začlenených žiakov, kompetenciám PA vo vyučovacom procese, ich ďalšiemu vzdelávaniu, riešeniu aktuálnych problémov a pod. Školská špeciálna pedagogička PA vždy na začiatku školského roka informovala o zdravotnom stave a špecifických potrebách žiakov so ZZ, o ich výchovnovzdelávacích potrebách i prípadných problémoch, prejavujúcich sa v edukačnom procese, o obsahu IVP i o potrebe používania konkrétnych špeciálnych, didaktických, kompenzačných pomôcok pre jednotlivých žiakov. Na konci hodnotiaceho obdobia PA vypracovali hodnotenia individuálne začlenených žiakov, s ktorými na vyučovacích hodinách pracovali.

⁵ **Webináre:** Ako pomôcť žiakom s problémami v učení; Čítať sa neučíme len v slovenčine; Hra a súťaž ako cesta k čítaniu? ÁNO!; Pedagogický asistent v ZŠ; Ako pracovať s dieťaťom s problémami v učení; Ako rozvíjať zrakové vnímanie u dieťaťa s ťažkosťami v učení; Ako rozvíjať sluchové vnímanie u dieťaťa s ťažkosťami v učení; Ako rozvíjať orientáciu v priestore u detí s ťažkosťami v učení; Ako rozvíjať komunikačné zručnosti u detí s ťažkosťami v učení; Motivácia k učeniu a pod. **Metodické materiály a odborná literatúra:** SŠI Námestovo (metodické príručky pre prácu so žiakmi s vývinovými poruchami učenia, s mentálnym postihnutím); VÚDPaP (Špotáková, Magdaléna a kol. (2018). Od integrácie k inklúzii); UMB v Banskej Bystrici (Belková, Vlasta a kol. (2020). Pedagogický asistent v praxi) a iné.

pracovala s PA individuálne. PA ju trpezlivo zorientovala v priestore pracovného zošita a v nevyhnutnej miere korigovala jej zápisy do zošita. V závere vyučovacej hodiny si dokázala žiačka za asistencie pracovný priestor upratať.

V 2. ročníku pracovala PA na hodine slovenského jazyka a literatúry so žiakom mimo triedy. Pokojne a trpezlivo mu objasnila zadanie úloh a dozerala na jeho riešenia. Počas práce mu podávala okamžitú spätnú väzbu a v prípade potreby jeho pracovné tempo a odklonenie pozornosti od činnosti korigovala položením ruky na jeho ruku, pohľadkaním, resp. pohľadom. Poskytla mu relaxačnú chvíľku, počas ktorej triedili odpad do farebných kontajnerov (Deň Zeme), čím využila medzipredmetové vzťahy a znížila dopad únavy na žiaka. Na hodine matematiky mu poskytla niekoľkonásobný výklad učiva sčítania a odčítania s prechodom cez desiatku v obore do 100. S využitím názoru na číselnej osi hľadala spôsob, ktorým žiak dané učivo pochopí. Pozorne sledovala jeho ďalšiu prácu a taktne ho upozorňovala na chyby, ktorých sa dopustil. Dbala na to, aby si chyby opravil sám.

V 3. ročníku PA striedala priamu a nepriamu činnosť so skupinou 3 začlenených žiakov so ZZ sediacich vhodne v predných laviciach. V kruhu a na koberci im striedavo napomáhala určovať slovné druhy a zaradiť do príslušného stĺpca na tabuli. S jej pomocou dokázali určiť vlastné a všeobecné podstatné mená, odôvodniť ich pravopis. Pri práci PA zohľadňovala ich individuálne pracovné tempo, schopnosti a predpoklady. V závere vyučovacej hodiny tvorili vizitku s PA, spoločne na interaktívnej tabuli si zopakovali, čo má vizitka obsahovať a komu je určená. V matematike realizovala PA na úvod vyučovacej hodiny so skupinou 3 žiakov so ZZ matematickú rozcvičku individuálne. Po učiteľkinom vysvetlení činnosti celej triede PA napomáhala skupine 3 žiakov so ZZ riešiť slovné úlohy so zašifrovanými vybranými slovami, vysvetlila im text úlohy, spoločne ho graficky aj znázornili a následne príklad riešili. Po skončení úlohy na interaktívnej tabuli spoločne s PA čítali viacciferné čísla, zorientovala ich v čítaní jednotiek, desiatok, stoviek a tisícok. V rade čísel spoločne s ňou vyhľadávali troj a štvorciferné čísla.

Vo 4. ročníku poskytovala PA asistenciu jednému žiakovi so ZZ. Pomáhala mu pri príprave pomôcok, sledovala jeho zapojenie do skupinovej činnosti, pomáhala mu pri orientácii v učebnici, kontrolovala správnosť vypracovania úloh, nabádala ho, aby si našiel chyby a vyslovením pochvaly a podpory mu poskytovala okamžitú spätnú väzbu. Žiak sa aktívne a plnohodnotne zapájal do všetkých aktivít na hodinách.

V 5. ročníku na slovenskom jazyku a literatúre bol žiak so ZZ zaradený do skupinovej činnosti s Malým synonymickým slovníkom, v ktorom žiaci vyhľadávali synonymá k určeným slovám v cvičení. Bez pomoci PA sa nevedel v slovníku orientovať. Prvé slová mu pomáhala nájsť PA. Po zopakovaní abecedy bol v riešení úspešnejší. V závere vyučovania strácal žiak motiváciu, koncentráciu na prácu. Taktným povzbudením, vyjadrením dôvery v jeho schopnosti PA úlohy dokončil. V matematike sa žiak so ZZ zapojil do matematickej rozcvičky a hier rozvíjajúcich logické myslenie. Pomoc PA bola potrebná až pri riešení logickej úlohy, v ktorej mali žiaci rozmiestniť čísla na 28 políčkach podľa inštrukcií, čo bez pomoci PA nezvládol. Spoločne s ním vyberala PA z políčok násobky čísla 3, 4, jej pomoc pri náročnejších úlohách bola nevyhnutná.

V 7. ročníku v slovenskom jazyku a literatúre sedel žiak so ZZ (AUT) v prednej lavici spolu s PA, ktorá mu pomáhala vyhľadávať a určovať iba v nevyhnutnej miere vetné členy, podmet a prísudok. Dozerala na správnosť zápisov do zošita, poskytla mu krátke dodatočné vysvetlenie učiva. Priebežnou pozitívnou spätnou väzbou, pochvalou a povzbudením pracoval aktívne, jediný v triede vedel zdôvodniť, čo je to prisudzovací sklad. PA mu napomáhala prekonávať najmä sociálne bariéry a vysvetlenie prenesených významov slov, tróпов (napr. umelecké jazykové prostriedky v literatúre - metafora, metonymia, personifikácia, prirovnanie, epiteton, perifrása).

V 9. ročníku pracovala PA s dvojicou žiačok so ZZ, ale pozornosť venovala aj žiakovi so ZZ, ktorému PA nebol odporúčaný poradenským zariadením. Všetci žiaci na hodine slovenského jazyka a literatúry pracovali samostatne. PA sledovala ich prácu, v prípade potreby usmerňovala ich pozornosť správnym smerom a nabádala ich ku koncentrácii na preberané učivo. Sledovala, ako sa zapájali do tvorby myšlienkovvej mapy, zabezpečila prípravu pracovného listu v súlade s inštrukciami vyučujúcej učiteľky (integrované žiačky mali pracovný list rozstrihaný na odseky, intaktní žiaci číslovali odseky textu na neporušenom pracovnom liste). Vhodne volenými otázkami navigovala žiačky k správne riešeniu zadania. V závere hodiny im pomáhala pri práci so Slovníkom cudzích slov. Spätnú väzbu im poskytovala priebežne slovom, pohľadom, gestom. Na hodine matematiky dozerala na prácu v skupine (žiaci mali za úlohu prepočítať množstvá ingrediencií v recepte, vytvoriť nákupný zoznam, z letákov zistiť cenu potravín, vypočítať hodnotu nákupu). Počas praktickej časti vyučovacej hodiny pomáhala žiakom s činnosťami v cvičnej kuchynke. Poskytovala žiakom odporúčania, pozitívnu spätnú väzbu. Vzťah všetkých žiakov v triede k PA bol priateľský, úctivý a dôverný. Bolo badateľné, že PA pracuje v kolektíve triedy niekoľko rokov.

Zistenia z hospitácií školskej inšpekcie potvrdili, že PA si boli vedomí svojich kompetencií a svojho postavenia v rámci triedy. Rešpektovali názory a rozhodnutia učiteľov a v súlade s nimi koordinovali svoju činnosť. Takmer všetci PA preukázali pri poskytovaní pomoci žiakom so ZZ vlastnú iniciatívu. Opakovane vysvetľovali učivo, zadania úloh, pomáhali pri orientácii v učebnici a pracovných zošitoch, pomáhali udržať pozornosť žiakov vo vyučovacom procese, podporovali žiakov v samostatnosti, eliminovali nežiadúce prejavy správania jemným nesúhlasným gestom a pozitívne správanie oceňovali úsmevom a pochvalou. Spätnú väzbu na prácu žiakov poskytovali priebežne počas vyučovacej hodiny prikývnutím, pochvalou, resp. ich upozornili na prítomnosť chyby, pričom vyzývali žiakov k jej identifikácii a oprave. K žiakom so ZZ prejavovali taktný, trpezlivý, tolerantný, spravodlivý ale i primerane náročný prístup. Atmosféra v triedach bola pozitívna, pracovná, tvorivá, priateľská, dynamická, bezpečná a neohrozujúca. PA **dodržiavali odborné odporúčania** pre žiakov so ZZ, činnosť volili tak, aby bol v čo najväčšej miere využitý a rozvíjaný edukačný potenciál žiakov. Viedli žiakov k samostatnosti, ich pôsobenie bolo podporujúce a efektívne.

Zistenia z rozhovoru s vyučujúcim daného predmetu

Pôsobenie PA vo výchovnovzdelávacom procese v riadenom rozhovore hodnotili pozitívne všetci 10 opýtaní učiteľia. Uviedli (100%), že PA sú si vedomí svojich kompetencií a svojho postavenia v triede, poznajú silné a slabé stránky žiakov so ZZ (90%), rešpektujú názory a rozhodnutia vyučujúcich (90%). Oceňovali ich aktívny prístup (80%) a vlastnú iniciatívu (70%) na hodinách. Podľa ich vyjadrení, PA často samostatne správne reagovali na situácie vzniknuté v triede a mohli sa na nich spoľahnúť. Vyzdvihli účasť PA pri príprave a tvorbe didaktických pomôcok (80%) i vyučovacieho materiálu (50%). Analýzou odpovedí z riadených rozhovorov sa potvrdilo, že PA poskytovali asistenciu žiakom so ZZ pri individuálnej činnosti v triede pri bežnej výučbe, kedy pracovali súbežne s učiteľom (90%), boli nápomocní pri organizovaní skupinovej činnosti v triede (50%) a v prípade potreby pracovali so žiakmi mimo kmeňovej triedy (10%). Efektívne spolupracovali s učiteľom a **koordinovali činnosť** v triede v súlade s pokynmi učiteľa (90%). V edukácii **aplikovali odporúčania** zariadení poradenstva a prevencie, pri interakcii so žiakmi zohľadňovali ich aktuálne potreby, pomáhali pochopiť zadanie úloh a preberané učivo (100%), hľadali spôsob práce, ktorý je pre žiaka vyhovujúci (70%), umožňovali žiakovi pracovať individuálnym spôsobom (100%) a vlastným učebným a pracovným tempom (90%). Učiteľia potvrdili pozitívny vplyv zo strany PA na udržiavanie pozornosti (90%) žiakov so ZZ na vyučovacích hodinách, podporovanie ich

motivácie k činnosti (100%), ich samostatnosti a zodpovednosti za výsledky učenia sa (70%) a oceňovanie pozitívnych prejavov učenia a správania (80%). Podľa vyjadrení vyučujúcich 30% PA pomáhalo podporovať sebahodnotenie a hodnotenie výsledkov výchovnovzdelávacej činnosti žiakov so ZZ.

Spätnú väzbu o napĺňaní cieľov vzdelávania a činnosti žiakov vyučujúcemu v závere hodiny potvrdilo 90% učiteľov. Všetci skonštatovali, že atmosféra na vyučovacej hodine v prítomnosti PA je pozitívna a priateľská, 70% učiteľov ju hodnotilo aj ako dynamickú a tvorivú.

2 ZÁVERY

Škola mala vytvorené podmienky na vzdelávanie žiakov so ZZ. Zistenia z priamych pozorovaní preukázali, že pomoc 6 PA, ktorých činnosť koordinovala a metodicky viedla školská špeciálna pedagogička, využívali efektívne. Intervencie PA uľahčovali adaptáciu a pomáhali rozvíjať schopnosti žiakov a prekonávať bariéry vyplývajúce z ich zdravotného znevýhodnenia. Pedagogická dokumentácia individuálne začlenených žiakov so ZZ bola vedená prehľadne v súlade s právnymi predpismi. Vypracované IVP korelovali s odporúčaniami zariadení poradenstva a prevencie a boli uplatňované v edukačnom procese.

Z riadených rozhovorov vyplynulo, že PA boli plnohodnotnými členmi pedagogického kolektívu. PA poskytujúci pomoc a asistenciu žiakom so ZZ na 1. stupni ZŠ neboli členmi poradného orgánu riaditeľa školy (MZ). Mali vytvorené možnosti participovať na zefektívňovaní vzdelávania žiakov so ZZ. Priame pozorovania výchovno-vzdelávacieho procesu preukázali, že v priebehu vyučovacích hodín pracovali PA podľa požiadaviek vyučujúcich. Svojím individuálnym prístupom prispievali k rozvíjaniu kľúčových spôsobilostí žiakov, k lepšiemu pochopeniu zadaní, podieľali sa na overovaní správnosti riešení, podporovali samostatnosť pri plnení úloh. Usmerňovali žiakov s cieľom vedieť reagovať v bežných sociálnych interakciách nielen v školskom prostredí, ale i mimo neho. Zlepšenie v práci PA si vyžaduje podporovanie sebahodnotiacich zručností žiakov so ZZ. Niektorí PA prejavovali záujem skvalitňovať svoje pôsobenie pri edukácii integrovaných žiakov samoštúdiom, konzultáciami a spoluprácou so školskou špeciálnou pedagogičkou, neformálnymi rozhovormi s učiteľmi a pod. Prítomnosť PA a nimi poskytovaná pomoc žiakom so ZZ významne napomáhali k vytváraniu prostredia, ktoré maximalizovalo ich vzdelanostný a sociálny rozvoj v súlade s cieľom plného začlenenia do intaktnej spoločnosti, čo v rozhovoroch potvrdili riaditeľ školy aj učitelia.

Zamestnanci, ktorých sa príslušné inšpekčné zistenia týkajú, boli s výsledkami a závermi oboznámení.

OPATRENIA ŠTÁTNEJ ŠKOLSKEJ INŠPEKCIE

Na základe zistení a ich hodnotení uvedených v správe o výsledkoch školskej inšpekcie Štátna školská inšpekcia uplatňuje voči vedúcemu zamestnancovi kontrolovaného subjektu tieto opatrenia:

1. odporúča

- viesť pedagogickú dokumentáciu individuálne integrovaných žiakov so ŠVVP komplexne v jednom spise,
- zaradiť PA poskytujúcich pomoc žiakom so ZZ do činnosti poradných orgánov riaditeľa školy,

- do intervenčnej činnosti PA zaradiť rozvíjanie sebahodnotiacich zručností u žiakov so ZZ a ich spoluprácu so zákonnými zástupcami žiakov,
- motivovať PA k ďalšiemu vzdelávaniu vo vzťahu k edukácii žiakov so ŠVVP.

PÍ SOMNÉ MATERIÁLY POUŽITÉ PRI ŠKOLSKEJ INŠPEKCI:

1. osobné rozvrhy hodín pedagogických asistentov,
2. plán činnosti PA,
3. štvrťročné správy o činnosti PA,
4. pracovná náplň PA,
5. dokumentácia začlenených žiakov so ŠVVP – žiadosti zákonných zástupcov, IVP, návrhy na prijatie, správy z diagnostických vyšetrení, príslušné rozhodnutia riaditeľa školy,
6. zápisnice z rokovaní pedagogickej rady v školských rokoch 2020/2021, 2021/2022,
7. doklady o dosiahnutom vzdelaní a kvalifikácii PA,
8. zápisnice zo zasadnutí PA so školským špeciálnym pedagógom,
9. zápisnice zo zasadnutí metodického združenia.

Správu o výsledkoch školskej inšpekcie vyhotovila:

školská inšpektorka: Mgr. Gabriela Fuňáková

Dňa: 29. 04. 2022

PREROKOVANIE SPRÁVY

Na prerokovaní správy o výsledkoch školskej inšpekcie sa zúčastnili:

a) za Štátnu školskú inšpekciu, Školské inšpekčné centrum Banská Bystrica:
Mgr. Gabriela Fuňáková

b) za kontrolovaný subjekt zodpovedný vedúci zamestnanec:
Mgr. Marek Baláž

Prerokovanie správy o výsledkoch školskej inšpekcie potvrdzujú dňa 16. 05. 2022 v Banskej Bystrici:

a) za Štátnu školskú inšpekciu, Školské inšpekčné centrum Banská Bystrica:

Mgr. Gabriela Fuňáková

b) za kontrolovaný subjekt zodpovedný vedúci zamestnanec:

Mgr. Marek Baláž

Vyjadrenie vedúceho zamestnanca kontrolovaného subjektu, ktorého sa zistenia týkajú
(vedúci zamestnanec môže zaslať písomné vyjadrenie k obsahu správy do 5 pracovných dní od prerokovania).

Mgr. Marek Baláž, riaditeľ školy

Stanovisko školského inšpektora k vyjadreniu:

Mgr. Gabriela Fuňáková, školská inšpektorka

Na vedomie

Úsek inšpekčnej činnosti